

УДК 636.22.28

ОЦІНКА ЗАБІЙНИХ ЯКОСТЕЙ БУГАЙЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

Сморочинський О.М. – к. с.-г. н., доцент, Херсонський ДАУ

Стріха Л.О. – к. с.-г. н., доцент, Миколаївський НАУ

Філімонова Ю.І. – магістрант, Херсонський ДАУ

Постанова проблеми. Яловичину в південному регіоні України переважно одержують від молодняку великої рогатої худоби молочних та комбінованих порід і лише незначну – від спеціалізованої м'ясної худоби. Це пояснюється незначною питомою часткою тварин м'ясних спеціалізованих порід великої рогатої худоби. Один із напрямів підвищення м'ясної продуктивності є поліпшення забійних якостей планових порід.

У процесі онтогенезу прояв закономірностей росту та розвитку, а також формування відповідного рівня продуктивності залежить від багатьох чинників. Характер росту та розвитку залежить від умов годівлі, утримання та породи належності. На сьогодні недостатньо вивчені особливості формування м'ясної продуктивності новоствореної української червоної молочної породи.

Стан вивчення проблеми. Головним джерелом отримання м'яса в даний час є молодняк у віці 18-24 міс., тому система інтенсивного вирощування молодняку великої рогатої худоби на м'ясо повинна базуватися на знанні процесів формування м'ясної продуктивності тієї чи іншої породи.

Ю.Ф.Мельник [1] Т.В. Підпала [2], Ю.П.Полупан [3], Л.О.Стріха [4] та інші встановили, що за умов інтенсивної відгодівлі молодняку молочних, комбінованих і м'ясних порід великої рогатої худоби реальне підвищення середньодобових приростів живої маси на 15 - 20%. Забійні якості молодняку зазначених напрямів продуктивності високі. Маса туші бугайців, забитих на м'ясо у 17-18 міс. віці, дорівнювала 255 - 260 кг за забійного виходу 60,6-61,3%.

На м'ясну продуктивність великої рогатої худоби впливають багато факторів як спадкового, так і паратипового характеру і їх вплив потребує подальшого вивчення.

Завдання та методика досліджень. Основним завданням наших досліджень було вивчення формування м'ясної продуктивності відгодівельного молодняку некастрованих бугайців української червоної молочної породи з урахуванням впливу батьківського генотипу.

Для вирішення поставлених завдань проведений дослід в умовах ПОК „Зоря” Білозерського району Херсонської області та на м'ясопереробному підприємстві м. Кіровограда.

Вивчали формування м'ясної продуктивності бугайців до 18- та 21-місячного віку (табл. 1). Раціон і рівень годівлі піддослідних тварин, умови їх утримання, напування були однаковими .

Таблиця 1 – Схема досліду

Показники	Внутрішньопородний тип	
	голштинізований	жирномолочний
Поголів'я	9	9
Реалізація тварин, міс.	21	21
Стать	Некастровані бугайці	
Передзабійне утримання, год	12	

Оцінку динаміки живої маси і забійних якостей некастрованих бугайців здійснювали за загальноприйнятими та технологічними методиками. Статистичну обробку одержаних результатів проводили за методиками Плохинського Н.А. з використанням типових програм на персональному комп'ютері.

Результати досліджень. Технологічний процес вирощування та відгодівлі молодняку великої рогатої худоби у ПОК „Зоря” Білозерського району Херсонської області поділяється на три основні періоди – молочний, післямолочний і власне відгодівля. Реалізація на м'ясо некастрованих бугайців здійснюється у віці 18–21 міс. Показники динаміки росту молодняку наведені в таблиці 2.

Таблиця 2- Динаміка живої маси бугайців, кг

Вік , місяців	Внутрішньопородні типи	
	голштинізований	жирномолочний
12	301,2±7,06	289,1±6,65
15	384,3±10,21	367,5±9,73
18	469,8±13,27*	446,7±12,52
21	546,1±14,67*	517,6±13,97

При народженні жива маса тварин усіх порівнюваних груп була майже однаковою. У наступні вікові періоди за умов вирощування бугайців значних змін за живою масою не відбулося, тобто в середньому цей показник у віці 12 місяців становив 289,1– 301,2кг. Однак в наступні вікові періоди виявлена перевага за показником у тварин голштинізованого типу. Так, у віці 18 місяців ці бугайці мали живу масу на 23,1 кг, або на 8,0%, вищу порівняно з бугайцями жирномолочного типу.

Аналогічну тенденцію встановлено й у бугайців 21-місячного віку. Це можна пояснити закономірностями росту і розвитку, які характерні для голштинської породи.

Встановлено, що за помірних умов вирощування молодняк української червоної молочної породи проявляє достатній рівень збільшення живої маси. Середньодобовий показник приросту живої маси дослідних тварин 21-місячного віку був у межах 785,7– 939,6г.

Ураховуючи особливості онтогенезу, а саме нерівномірність, періодичність і ритмічність росту та розвитку тварин, можна стверджувати, що у період від народження і до 18-місячного віку бугайці української червоної молочної породи проявляють нерівномірність за показниками напруги росту (табл. 3).

Таблиця 3 – Формування м'ясної продуктивності бугайців

Вік, місяців	Внутрішньопородні типи	
	голштинізований	жирномолочний
Відносні прирости, %		
12 – 15	24,2	23,9
12 – 18	20,0	19,5
18 – 21	13,2	14,7
Напряга росту		
12 – 15	0,28	0,27
12 – 18	0,22	0,22
18 – 21	0,16	0,16

Закономірно, що за високих абсолютних приростів живої маси в усі дослідні періоди теж були достатньо високі показники відносних приростів живої маси.

Оглушення, забій худоби та первинну обробку туш здійснювали за загальноприйнятою технологією.

За результатами забою бугайців і первинної обробки туш яловичини порівняли показники забійних якостей української червоної молочної породи різних генотипів (табл. 4).

Таблиця 4 – Забійні якості бугайців, $\bar{X} \pm S\bar{x}$ (n=3)

Показники	Внутрішньопородні типи	
	голштинізований	жирномолочний
18 місяців		
Жива маса, кг	469,8±13,27	446,7±12,51
Передзабійна жива маса, кг	460,8±12,43	437,8±13,51
Втрати, %	1,9	2,0
Маса туші, кг	246,2±6,24	228,2±6,45
Вихід туші, %	53,4	52,1
Маса внутрішнього жиру, кг	12,8±0,47	13,0±0,45
Вихід внутрішнього жиру, %	2,8	3,0
Забійна маса, кг	259,0±76,27	241,2±6,63
Забійний вихід, %	56,2	55,4
21 місяць		
Передзабійна жива маса, кг	530,8±14,23	503,2±14,02
Маса туші, кг	290,7±8,31	272,3±7,84
Вихід туші, %	54,8	54,1
Маса внутрішнього жиру, кг	15,0±0,42	15,5±0,49
Вихід внутрішнього жиру, %	2,83	3,08
Забійна маса, кг	305,7±8,47	287,8±8,01
Забійний вихід, %	57,6	57,2

Аналіз показників маси туші, забійної маси і виходу свідчить, що кращими були бугайці голштинізованого типу.

Але різниця за забійним виходом у тварин забитих на м'ясо у віці 21 міс. була лише 0,4%, що свідчить про високі характеристики молодняку жирномолочного типу.

Одним із головних критеріїв якості м'ясних туш є категорія їх вгодованості. Для оцінки вгодованості туш яловичини використовується державний стандарт 5510-2006 – “Велика рогата худоба для забою”, який має достатньо чітку диференціацію за ступенем вгодованості молодняку великої рогатої худоби.

Встановлений високий рівень вгодованості у туш, одержаних від бугайців української червоної молочної породи всіх досліджуваних генотипів. Він обумовлений добрим розвитком м'язової тканини та підшкірної жирової тканини.

Експертна оцінка показала, що за категоріями вгодованості за заготівельним стандартом усі туші молодняку великої рогатої худоби були віднесені до вищої категорії вгодованості.

Використання закономірностей формування забійних якостей сприяє підвищенню м'ясної продуктивності великої рогатої худоби різних генотипів.

Висновки та пропозиції. 1. Нормований рівень годівлі молодняку до 21-місячного віку при використанні існуючої технології виробництва яловичини забезпечує досягнення живої маси бугайців на достатньо високому рівні 517,6 – 546,1кг.

2. Використання закономірностей формування м'ясної продуктивності великої рогатої худоби різних генотипів сприяє підвищенню ефективності виробництва яловичини

3. Господарствам, що використовують для вирощування на м'ясо тварин молочної червоної породи рекомендуємо збільшити поголів'я тварин української червоної молочної породи, що дозволить збільшити виробництво не тільки молока, а й яловичини.

Перспективи подальших досліджень. Відповідно до мети досліджень також проведено вивчення морфологічного складу туш і фізико-технологічних показників яловичини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Мельник Ю.Ф. Оцінка забійних якостей бугайців молочної, комбінованих та м'ясних порід // Таврійський науковий вісник. - Херсон. Тов. «Айлант», 2007. – Вип. 54 – С. 93-99.
2. Підпала Т.В. Вплив бугаїв поліпшуючих порід на результативність селекції червоної степової худоби / Т.В.Підпала // Зб. наук, праць Вінницького державного аграрного університету. – 2005– Вип. 22, ч. 1. — Вінниця: „Едельвейс і К”. – 2005. — С. 129-133.
3. Полупан Ю. П. Підсумки виведення та перспективи удосконалення української червоної молочної породи /Ю.П. Полупан, М.С. Гавриленко, Т.П. Коваль [та ін.] // Розведення і генетика тварин. Міжвідомчий тематичний наук. зб. — Вип. 41. — К.: Аграрна наука, 2007. — С. 209-225.
4. Стріха Л.О. Особливості екстер'єру бичків української червоної молочної породи // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Проблеми сільськогосподарського виробництва на сучасному етапі та шляхи їх рішення". – Харків. – 2008. – С.20-21.